

**Riktlinjer för
Tyresö kommun
i händelse av
oljeutsläpp till havs**

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Förklaring till oljeskyddsplanen.....	3
1.1	Gemensam oljeskyddsplan	3
1.2	Tyresö kommuns riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs.....	3
1.3	Utbildning och kunskap om oljeskyddsplan samt uppdateringar.....	3
2	Berörda aktörer.....	4
2.1	Funktioner inom kommunen.....	4
2.2	Externa aktörer.....	6
3	Kommunal ledning	6
3.1	Saneringsledning.....	6
3.2	Ledningsplats	6
3.3	Samverkan	7
3.4	Beslutsunderlag.....	7
3.5	Dokumentation	7
3.6	Kostnadsredovisning.....	8
4	Resurser	8
4.1	Personal	8
4.1.1	Egen personal.....	8
4.1.2	Frivilliga organisationer.....	9
4.1.3	Personal genom avtal.....	9
4.1.4	Transport av personal	9
4.1.5	Mat och utspisning.....	9
4.1.6	Logi och sanitet	10
4.2	Material	10
4.2.1	Egna resurser	10
4.2.2	Externa resurser	10
4.2.3	Transport av material	10
5	Avfallshantering.....	11
5.1	Mellanlagringsplats.....	11
5.2	Upptagning.....	11
6	Checklista.....	12

Fastställd 2012-01-19

Bo Renman kommundirektör

1 Förklaring till oljeskyddsplanen

1.1 Gemensam oljeskyddsplan

Tyresö kommun har tillsammans med Nacka kommun, Nynäshamn kommun, Södertälje kommun, Haninge kommun, Södertörns brandförsvarsförbund och SWECO tagit fram en gemensam oljeskyddsplan. Den gemensamma planen beskriver skeden och uppgifter som följer i samband med oljepåslag på vår gemensamma kuststräcka. Planen syftar till att saneringsarbetet hanteras på ett förberett och samordnat sätt utifrån gemensam syn på samverkan, prioriteringar och utnyttjande av resurser.

1.2 Tyresö kommuns riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs

Tyresö kommuns riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs harmoniserar med den gemensamma planen genom att beskriva och ge förslag på hur Tyresö kommun kan vara förberedd och hantera de olika faser och uppgifter som den gemensamma oljeskyddsplanen tar upp. En förutsättning att arbeta med kommunens riktlinjer är att ha kunskap om innehållet i den gemensamma oljeskyddsplanen.

Till riktlinjerna finns en checklista för inledande och pågående krisarbete.

Den gemensamma oljeskyddsplanen och Tyresö kommuns riktlinjer finns sammanställd i form av pärm placerad hos säkerhetschefen och hos Samhällsbyggnadsförvaltningen. Ett exemplar finns även hos Södertörns brandförsvarsförbunds räddningscentral. Information om gemensamma oljeskyddsplanen och kommunens riktlinjer kommer även att finnas på kommunens hemsida samt på intranätet.

1.3 Utbildning och kunskap om oljeskyddsplan samt uppdateringar

De personer som förväntas utgöra ledning av kommunens åtgärder i samband med oljepåslag på vår kust behöver i lämplig omfattning ha kännedom om den gemensamma oljeskyddsplanen och kommunens riktlinjer. Säkerhetschefen ansvarar för att information genomförs på ett tillfredställande sätt.

Säkerhetschefen ansvarar för att den gemensamma oljeskyddsplanen och kommunens riktlinjer med tillhörande bilagor hålls uppdaterade

2 Berörda aktörer

2.1 Funktioner inom kommunen

Det är många funktioner som behöver kopplas in i olika delar av saneringsarbetet för att säkerställa att uppgifter hanteras på bästa sätt och där det krävs uppfyller myndighetskrav.

Här beskrivs funktioner inom kommunen som behöver aktiveras åtminstone inledningsvis.

Funktion	Uppgift
Kommundirektör/ tf kommundirektör	<p>Utifrån ordinarie krisplan för Tyresö kommun samråder kommundirektör med krisledningsnämndens ordförande om krisledningsnämnden ska kallas in (extraordinär händelse) eller endast underrättas om läget.</p> <p>Utser ansvarig för saneringen (som i sin roll fördelar ansvar för saneringsledning, miljö- och ekologisk kompetens etc.).</p>
Saneringsledaren	Leda saneringsarbetet i samverkan med övriga aktörer på uppdrag av Tyresö kommuns centrala krisledningsgrupp eller krisledningsnämns Samordnar och samverkar i olika sakfrågor och resurstilldelning
Förvaltningschef sambällsbyggnad med fastighetschef	Samverka med saneringsledningen och tilldela lämpliga resurser för bland annat det operativa saneringsarbetet t.ex. GIS-tekniker eller resurser från driftenheten.
Kommunikationschefen	<p>Kommunikationschefen ingår i Tyresö kommuns ordinarie krisledningsgrupp och arbetar utifrån en fastställd krisinformationsplan tillsammans med övrig personal på kommunen i samverkan med ansvarig för saneringen.</p> <p>Information och kommunikationsstrategier ska även samordnas med Södertörns brandförsvarsförbund och övriga externa aktörer för gemensamt budskap till kommunens invånare. Vid ett stort utsläpp som berör flera kommuner ska informationen även samordnas mellan kommunerna. Länsstyrelsen ansvarar för samordningen vid en olycka som överskrider kommungränser.</p>
Personalchef	Ansvarar för att saneringsledningen får hjälp

	med kompetens i personalfrågor.
Upphandling	Ansvarar för att saneringsledningen får hjälp med kompetens i avtalsfrågor. Exempelvis avtal kring saneringsmateriel, transporter, logi, personal etc.
Ekonomichef	Ansvarar för att saneringsledningen får hjälp med kompetens i ekonomifrågor. Exempelvis upprätta skadekonto, dokumentera och föra dagbok över kostnader i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB:s) redovisningssystem ORÄDD.
Försäkringsansvarig	Ansvarar för att saneringsledningen får hjälp med kompetens i försäkringsfrågor.
Miljöchef och Kommunekolog	Ansvarar för att saneringsledningen får hjälp med kompetens i miljöfrågor och tilldela lämpliga resurser för bland annat det operativa saneringsarbetet.
Säkerhetschef	Bistår saneringsledning med kompetens i trygghets- och säkerhetsfrågor. Fungerar som Tjänsteman i Beredskap (TiB) – mottagare av larm och sammankallande av den centrala krisledningsgruppen. Sammankallande tillsammans med socialchefen av POSOM-gruppen (se nedan).
POSOM-gruppen	Krisgrupp för psykosocialt omhändertagande av drabbade/aktörer.

2.2 Externa aktörer

För att klara uppgifter i saneringsarbetet behöver det ske samordnat med andra som är drabbade av samma händelse. Här beskrivs exempel på några aktörer som man kan behöva inleda samverkan med. Gör egna bedömningar om behov finns om ytterligare aktörer.

Aktör	Uppgifter
Södertörns brandförsvärsförbund (Sbff)	Akuta insatser, lägesbilder, resurser
Kustbevakningen (via Sbff)	Insatser till sjöss, lägesbilder
Sjöfartsverket	Insatser för kanalen/slussen, lägesbilder
Polisen	Avspärningar
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	Tillsyn av saneringsarbetet
Länsstyrelsen	Samordningsfrågor
Andra kommuner	Samordning av insatser – resurser
Frivilliga organisationer	Saneringsuppgifter, övrig hjälpinsats

3 Kommunal ledning

3.1 Saneringsledning

Utsedd ansvarig för saneringsledning och medlemmar i saneringsledning sätter upp mål för kommunens insats utifrån ansvar och möjligheter. Praktiska och taktiska förhållningssätt för olika stabsmedlemmar uppnås med hjälp av kommunens Krisplan - röd pärm som finns i säkerhetsförrådet plan 6 samt digitalt på intranätet. Planen säkerställer en viss stabsmetodik, dokumentation och uppföljning. Saneringsledningen följer även åtgärdskalendrar som framgår av den gemensamma planen.

3.2 Ledningsplats

Lokal för saneringsledning behöver utses och iordningsställas för arbetet så länge det finns behov av central ledning. Det är bra att ha samma ledningsplats under krisen för att minimera tid för förflyttning och återställning.

I första hand utses lokaler förtecknade i Tyresö kommuns krisplan.

3.3 Samverkan

Ett större oljeutsläpp till havs kommer med största sannolikhet att drabba fler kommuner samtidigt. Flera myndigheter har olika ansvar i att hantera händelsen. För att bästa resultat ska kunna uppnås och så effektivt som möjligt utnyttja de begränsade resurser som finns är etablering av samverkan en viktig och tidig uppgift. Tidiga aktörer att inleda samverkan med framgår av tabell i stycke 2.2

3.4 Beslutsunderlag

Förutom Södertörnskommunernas gemensamma oljeskyddsplan samt Digital miljöatlas, tar kommunen även fram underlag som bedöms vara till hjälp för att saneringsledningen ska kunna göra prioriteringar. Vid stora oljeutsläpp där flera kommuner drabbas, tar länsstyrelsen ett gemensamt ansvar för prioriteringarna inom länet. Tyresö kommuns egna prioriteringar vidarebefordras till länsstyrelsen i det läget.

Några exempel på beslutsunderlag redovisas nedan.

Underlag	Innehåll	Ansvarig
GIS kartor / Miljöatlas	Grunda vikar, naturvårdsområden, fredningsområde för fiske, fågelskyddsområden, naturhamnar, badplatser, fågellokaler av olika typer etc.	Chef samhällsbyggnadsförvaltningen enhetschef Kart och mät samt miljöchef
Turistkartor	Badplatser, marinor, natur, kultur och historia	Kommunikationschefen
Lägeskartor	Troligen framtagna av brandförsvaret och innehåller utbredning eller hot om utbredning av olja. Med GIS finns också möjlighet att lägga upp aktuella lägesbilder som kan förmedlas till framskjutna enheter	Säkerhetsenheten samt enhetschef Kart och mät

3.5 Dokumentation

Koppla tidigt in en person till saneringsledningen som är van att dokumentera (se roller i ordinarie krisplan). I den gemensamma oljeskyddsplanen, under fliken Blanketter, finns underlag för dokumentation.

. I "Krisplanen" finns också exempel på loggbok och dokumentmall som stöd för att samla dokumentation på ett överskådligt sätt.

3.6 Kostnadsredovisning

Samtliga kostnader för krisledningsorganisationen och övriga merkostnader med anledning av händelsen redovisas separat. Det är angeläget att kommunens kostnader, omgående efter insats påbörjats, särredovisas i förhållande till övriga aktörers kostnader då omfattande och långvariga insatser kan bli föremål för fördelning av statliga bidrag i efterhand.

4 Resurser

4.1 Personal

Här beskrivs exempel på personalresurser med olika kompetenser och tänkbara uppgifter att utföra i det direkta saneringsarbetet, i saneringsledning och som stödfunktioner med mat, logi och transporter.

4.1.1 Egen personal

Kommunens förvaltningar kan bidra med en del nödvändiga personalresurser men dessa kommer att behöva förstärkas med entreprenörer och frivilliga.

Förvaltning	Ex på uppgifter
Samhällsbyggnadsförvaltningen och fastighetsenheten	<ul style="list-style-type: none"> - bidra med och bemanna egna maskiner - utföra saneringsuppdrag - ingå i saneringsledning med GIS kompetens - styra egna resurser som fordon för transporter, miljö- trafik- och ekologiskompetens, lokaler
Kommunledningen, samhällsbyggnadsförvaltningen säkerhetsenheten, info,	<ul style="list-style-type: none"> - saneringsledning - information - samverkan med externa aktörer och myndigheter
Barn- och utbildnings- /utvecklingsförvaltningen	<ul style="list-style-type: none"> - bidra med saneringspersonal - iordningsställande av kommunala lokaler för eventuell logi. - planera och genomföra för utspisning i fält eller i egna lokaler i samarbetet med Frivillig resursgrupp
Socialförvaltningen	Bidra med saneringspersonal

4.1.2 Frivilliga organisationer

Inom kommunen finns lokala frivilliga organisationer och ett stort föreningsliv. Genom dessa organisationer finns möjlighet att knyta frivilliga resurser till insatsen. Kontaktlista finns i den gemensamma oljeskyddsplanen.

4.1.3 Personal genom avtal

Om saneringsbehovet är stort kan det finnas behov att knyta till sig frivilliga personer. Personalchefen ansvarar för att det finns rutiner för annonsering och att tillfälliga anställningsavtal upprättade. Entreprenörer avropas enligt upprättade ramavtal eller i andra hand genom direktupphandling. Med stöd från upphandlingsenheten säkerställs att detta sker på ett godtagbart sätt.

Entreprenörer	Ex på uppgifter
Frivilliga	Saneringsuppdrag, samband, personaltransporter, viss sjukvård samt stöd vid logi och utspisning. För uppdraget upprättas separata avtal mellan den frivillige och kommunen, mall finns i gemensam oljeskyddsplan
Hemvärnet	Utför transporter, utspisning, sanering och upprätta grovsanering
Entreprenörer	Saneringsuppdrag med personal, fordon, maskiner, fartyg och tillhörande utrustning. I första hand genom avrop av avtalade parter och i andra hand genom direktupphandling

4.1.4 Transport av personal

Kommunen har inga upprättade avtal om persontransporter för sådana här händelser. Frivillig resursgrupp kan hjälpa till med transporter. Lämpliga fordon finns inom flera förvaltningar. Även kommunens tjänstefordon kan användas för detta. Om de egna fordonen inte räcker eller är olämpliga kan i första hand samverkande aktörer tillfrågas. I sista hand får övervägas att hyra fordon enligt ramavtal eller genom direktupphandling.

4.1.5 Mat och utspisning

För att kunna utspisa saneringspersonal som finns ute på skadeplats behöver den planeringen utgå från tid på året. Under sommartid är det genomförbart att äta utomhus. Det innebär att mat då körs ut till lämpliga platser. Sker saneringsarbetet under höst, vinter och vår behöver utspisning ske i permanenta eller tillfälliga byggnader. Mat kan ordnas på följande sätt.:

Aktör	Möjligheter
Barn- och utbildningsförvaltningen Utvecklingsförvaltningen. Centralköket eller närliggande skolor	Tillagningskök.
Frivillig Resursgrupp	Fältkök

4.1.6 Logi och sanitet

För att kunna ge saneringspersonal eventuell logi samt sanitet behövs en planering av sådan logistik. I Plan för kollektivt omhändertagande och teknisk försörjningsplan finns rutiner för detta som går att använda. Om undervisning pågår kan skolornas idrottshallar användas och vid skollov tas delar/hela skolorna i bruk för detta. Vandrarhuset Lilla Tyresö kan ta emot 50 personer. Försörjning med fältmässiga eller mobila sanitetsutrymmen sker i första hand genom entreprenörer eller externa aktörer.

Aktör	Möjligheter
Barn- och utbildningsförvaltningen Utvecklingsförvaltningen -gymnasiet	Logi för flera hundra personer med egen utrustning i skolor
Frivillig Resursgrupp	Bistår med personal för samordning och kost
Entreprenörer eller externa aktörer	Bistå med sanitetsutrymmen

4.2 Material

För att kunna sanera oljan krävs material och resurser. Kommunen behöver avropa och anskaffa vissa delar av saneringsutrustningen.

Då oljan kommer att beröra fler kommuner måste en samordning av oljeskyddsresurser ske med länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Vid ett stort oljepåslag kommer Sveriges egna resurser inte att räcka till vilket kan innebära att internationell hjälp behövs.

4.2.1 Egna resurser

Kommunen har tillgång till fordon, båtar för strandnära sanering, länsor och containers. Materiallista finns i den gemensamma oljeskyddsplanen

4.2.2 Externa resurser

MSB tillhandahåller visst material som förvaras i oljeskyddsdepån på Botkyrka brandstation. Kontaktuppgifter och materiallista finns i den gemensamma oljeskyddsplanen

4.2.3 Transport av material

Transporter på land kan behöva förstärkas genom upphandling av extern entreprenör.

5 Avfallshantering

5.1 Mellanlagringsplats

Som framgår av den gemensamma oljeskyddsplanen kan man låta transporten av den upptagna oljan ske i olika etapper genom tillfällig eller alternativ mellanlagring. Båda lagringstyperna kräver förberedelser och gör att lämpliga ytor behöver tas i anspråk. Den inriktning som bör gälla i första hand och så långt som möjligt är att upptagen olja ska gå direkt till destruktion vid upphandlad avfallsanläggning för farligt avfall.

5.2 Upptagning

Oljan som ligger i strandlinjen eller i vatten nära land och som inte hanteras i det akuta räddningstjänstskedet kan i efterföljande saneringsskede hanteras på olika sätt som beskrivs i den generella planen. Utöver dessa beskrivna sätt kan lokala metoder användas beroende på samverkande aktör. Avfallskärl kan exempelvis användas som uppsamlingskärl vid strandsanering. Oljan kan även samlas upp i plastsäckar och transporteras med avfallskärl som ”skottkärra” till utplacerade containrar etcetera.

6 Checklista med uppgifter i olika faser

Aktör	Larm	Status
Räddningstjänsten-operativ ledning	Larm kommer från räddningstjänsten att ett oljeutsläpp skett.	☐ Avslutat
Mottagare av larm	Kontakta kommundirektören, VA-chef, renhållningsingenjören, kommunikationschef enligt larmlista	☐ Pågående ☐ Avslutat
Inkallad grupp	Gå igenom händelse och besluta om rutiner för uppdateringar om läget	☐ Avslutat

Aktör	Oljan driver mot kommunens kustremsa	Status
Mottagare av larm	<ul style="list-style-type: none"> - Boka möteslokal på plan 1 - Sammankalla utvalda aktörer i kommunens krisledning samt krisledningsnämndens ordförande enligt larmlista. (VA-chef, renhållningsingenjören, ekolog, kommunikationschef, säkerhetschef fler?) - Ta fram "Krispärm" (röd), riktlinjer för Tyresö kommun med denna checklista. 	☐ Pågående ☐ Avslutat
Krisledning/ kommundirektör	<p>Genomför startmöte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upprätta en stab - Utse ansvarig för sanering/saneringsledare - Utse samordnare av larm,möten, externa aktörer och lägesbild på ledningsplats - Se till att allmänheten informeras enligt informationsplan - Utse person för dokumentation - Ta fram kartor (med prioriterade områden) <p>Dokumentera alla kostnader dokumenteras.¹</p>	☐ Pågående ☐ Avslutat

¹Blankett för dokumentering av kostnader finns i oljeskyddsplanen.

Krisledning Strategisk ledning	Kontakta länsstyrelsen för samordning med fler kommuner och län.	☐ Pågående ☐ Avslutat
Krisledningen/ miljöfunktion	Prioritera skyddsvärd kust och utse offervikar och nödhamn om behov uppstår Använd miljöatlas som verktyg.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Krisledning/personal	<ul style="list-style-type: none"> - Förbered för avlösning av personal. - Personalchef kontaktar övriga förvaltningar för personalförstärkning - Kontakta vid behov andra kommuner för resursförstärkning. - Kontakta externa aktörer för ev samverkan (frivillig resursgrupp och övriga - se kontaktlista i gemensamma oljeskyddsplanen) 	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Barn- och utbildning/ utvecklings/ samhällsbyggnads förvaltningar	Förbereder organisation värmestugor för logi till saneringspersonal etcetera enligt Plan för kollektivt omhändertagande och teknisk försörjningsplan	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Barn- och utbildning/ utvecklingsförvaltn.	Förbereder utspisning av saneringspersonal t.ex. utomhus eller i skolor	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Krisledning	Avdela personal för samordning av transporter. Tjänstebilar etcetera friställs för insatsens behov.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Miljöfunktionen	Samla in referensprover från de områden som kan tänkas bli berörda av oljan för att kunna undersöka eventuella miljöeffekter vid en uppföljning.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Renhållningsenheten	Förbered för hantering av avfall som uppkommer vid saneringen: transporter, kärl, tillfällig lagring, etc.	☐ Pågående ☐ Avslutat
Renhållningsenheten	Ta förberedande kontakt med entreprenörer inom avfallshantering.	☐ Avslutat
Renhållningsenheten	Ta fortlöpande kontakt med entreprenörer inom avfallshantering.	☐ Pågående ☐ Avslutat
Informationsenheten	Beakta informationsinsatser/media och förbered insatser enligt antagen informationsstrategi (krishanteringsplanen).	☐ Pågående ☐ Avslutat

Informationsenheten	Ombesörj intern och extern information enligt antagen informationsstrategi (krishanteringsplanen).	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Renhållningsenheten	Förbered för hantering av oljeskadade djur såsom kontakt med Katastrofhjälp för fåglar och vilt, Blå stjärnan, viltvårdare, etcetera	☐ Pågående ☐ Avslutat
Saneringsledare Uppdrag Räddningsledare	<ul style="list-style-type: none"> - Bedöm saneringsbehov och utförande vid troligt oljepåslag på land. - Förbered för saneringsfasen med att upprätta en operativ ledningsgrupp/stab inför saneringsskedet. - Förbered operativ ledningsplats för samordning av sanering 	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt

Aktör	Saneringsfasen	Status
Kommunens ansvar	När oljan nått strand och skadan inte längre kan förvärras	
Saneringsledare	Förbered operativ ledningsplats, se åtgärdskalender flik 4 gemensamma oljeskyddsplanen	☐ Avslutat
Miljöfunktionen	Se åtgärdskalender flik 4 gemensamma oljeskyddsplanen	☐ Pågående ☐ Avslutat
Renhållningsenheten	Kontakta anläggningsägare med avtal för nyttjande av redan tillståndsgivna mellanlagringsplatser för oljeavfallet.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Infoenheten	Förbered för nationella och internationella media- och studiebesök.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt
Ekonomi/Personal	Hantera saneringspersonal och frivilliga: Utrustning, utbildning, försäkringar, mat och logi, transporter, schemaläggning, mm.	☐ Pågående ☐ Avslutat ☐ Ej nödvändigt